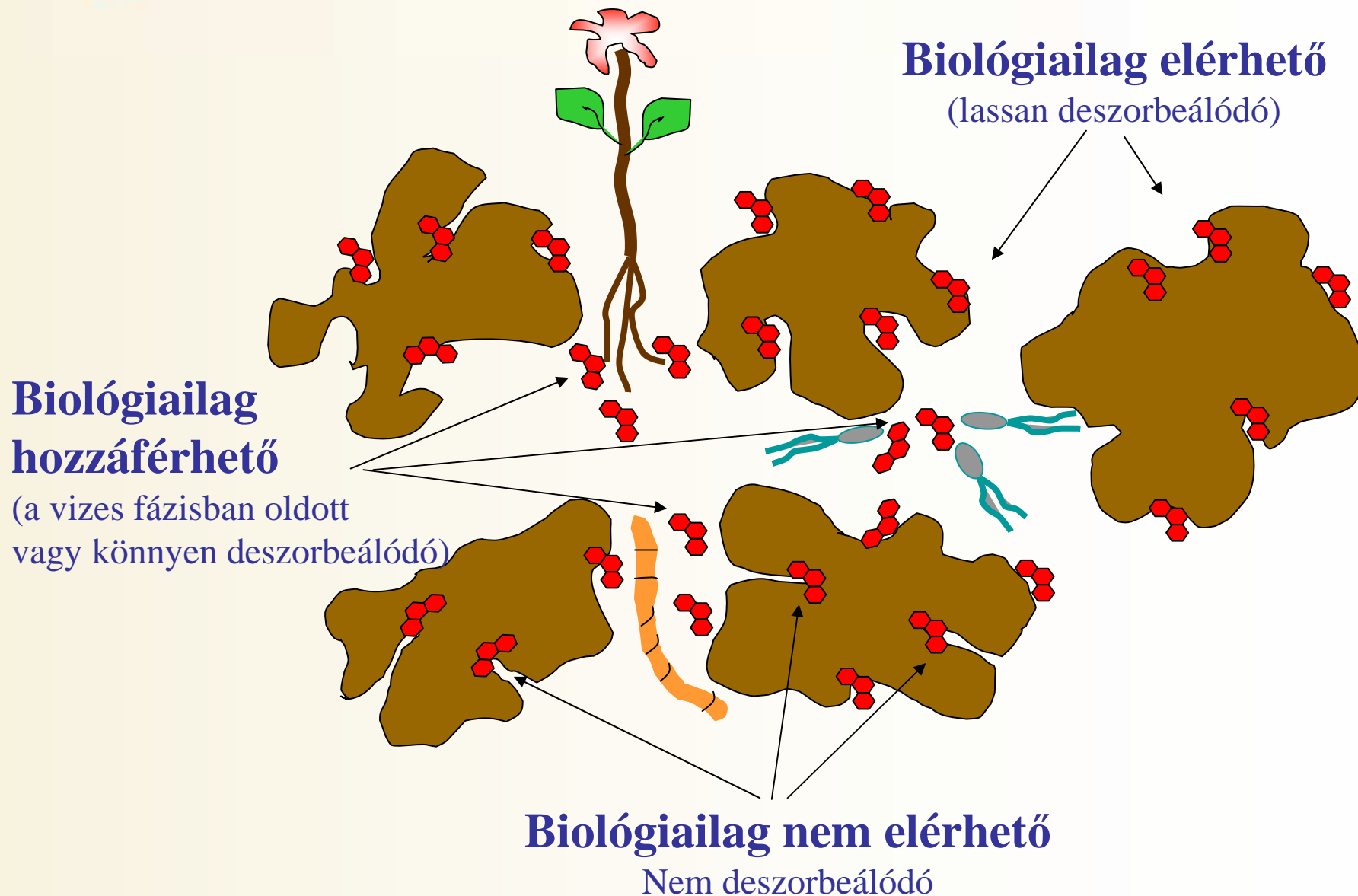

**SZÉNHIDROGÉNEKKEL SZENNYEZETT
TALAJOK EXTRAKCIÓJA
CIKLODEXTRIN OLDATTAL
A BIOLÓGIAI HOZZÁFÉRHETŐSÉG
KÉMIAI MODELLEZÉSÉRE**

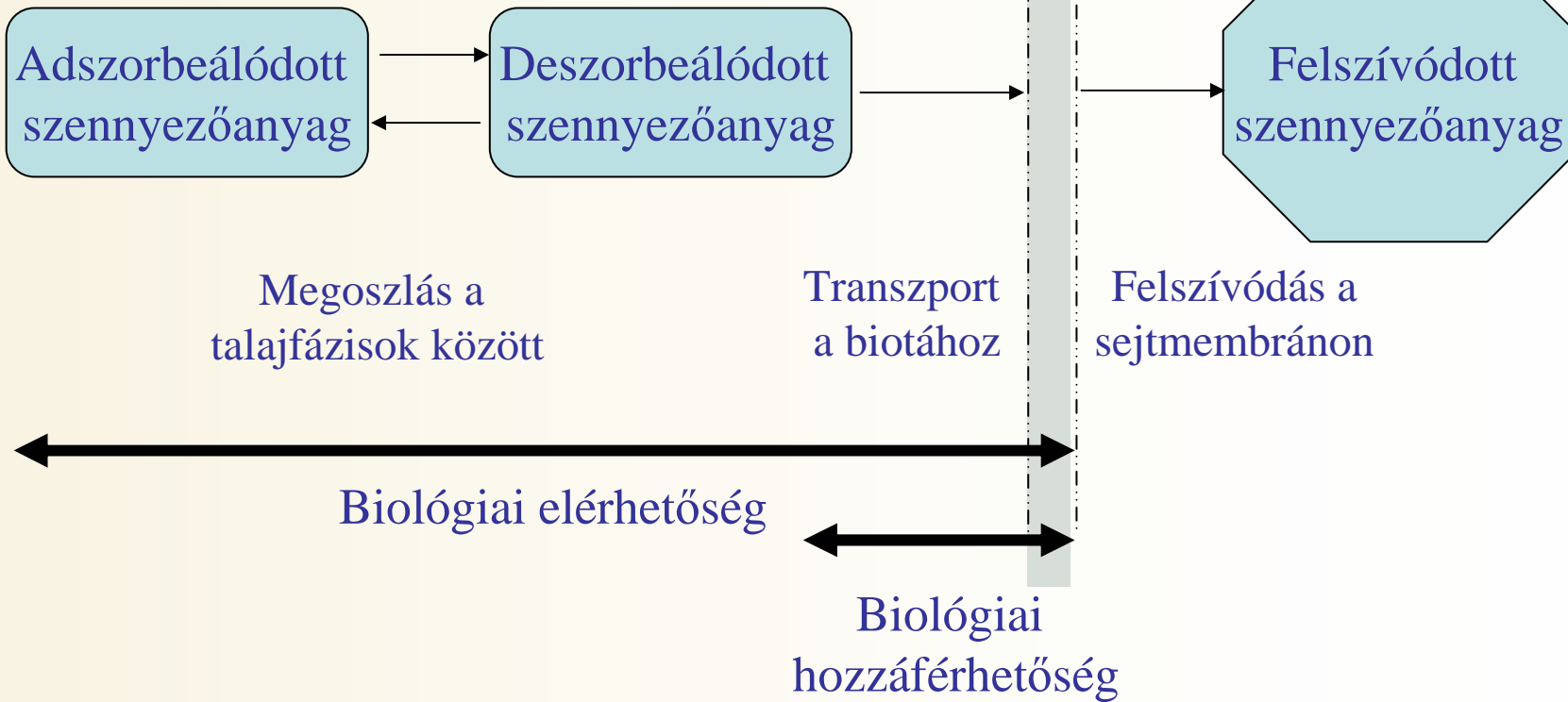
*Fenyvesi Éva,
Molnár Mónika, Kánnai Piroska, Illés Gábor,
Balogh Klára, Gruiz Katalin*

A szennyezőanyagok kockázatát a biológiai hozzáférhetőségük határozza meg

sejtmembrán

Meghatározó tényezők:

- Szennyezettség kora
- Vegyület transzportja
- Bejutása a sejtbe

Összes szennyezőanyag a talajban

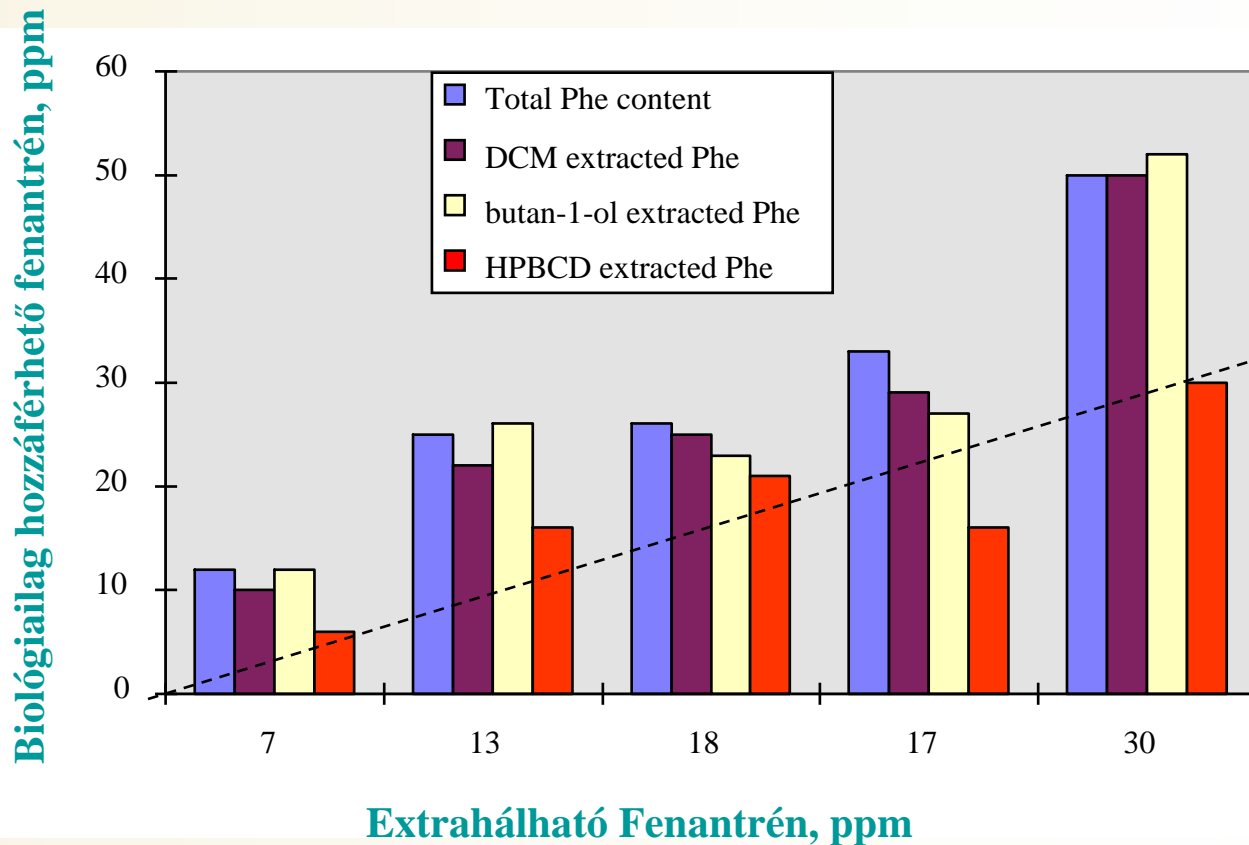
Kémiaailag extrahálható mennyiség

Biológiailag hozzáférhető mennyiség

Korreláció az extrahálható és biológiailag hozzáférhető fenantrén-koncentráció között

(Reid, B.J., Stokes, J.D., Jones, R.C., Semple, K.T., *Environ. Sci. Technol.*, 2000, 34, 3174)

¹⁴C-jelölt fenantrénnel kevert talaj.

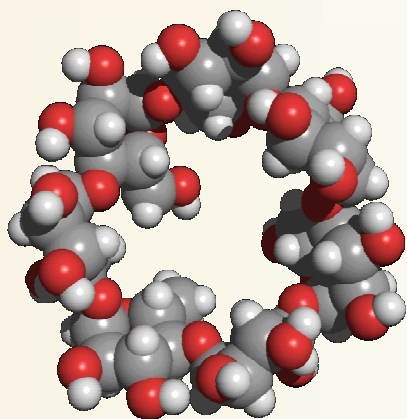
Biológiailag hozzáférhető fenantrén: a termelt CO₂ koncentrációból számítva

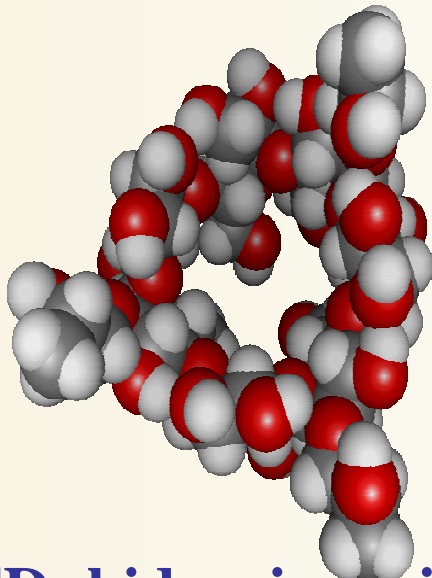
- ❖ *A biológiai hozzáférhetőség és a mikrobiológiai lebontás folyamatainak modellezése egyszerű kémiai extrakciós lépésekkel*
- ❖ *A lassú biotesztek kiváltása*
- ❖ *PAH-vegyületek biodegradálhatóságának becslésére javasolt ciklodextrines extrakciós módszer kipróbálása tipikus keverék-szennyezőanyagokra: **dízelolajra, pakurára, transzformátorolajra***
- ❖ *Összefüggés keresése a biológiai és a kémiai vizsgálatok eredményei között*

Ciklodextrinek

Ciklikus oligoszacharidok

HPBCD: hidroxipropilezett β CD RAMEB: random metilezett β CD

Nanotechnology

1 Nanometer = 10^{-9} meter = 10 Angstroms

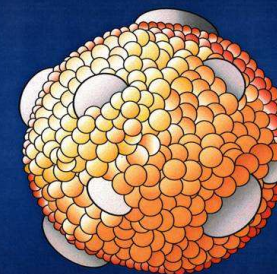
Red Blood Cells
(7500 nm - 75,000 Å)

β -Cyclodextrin
(1.5 nm - 15 Å)

Insulin
(3.5 nm - 35 Å)

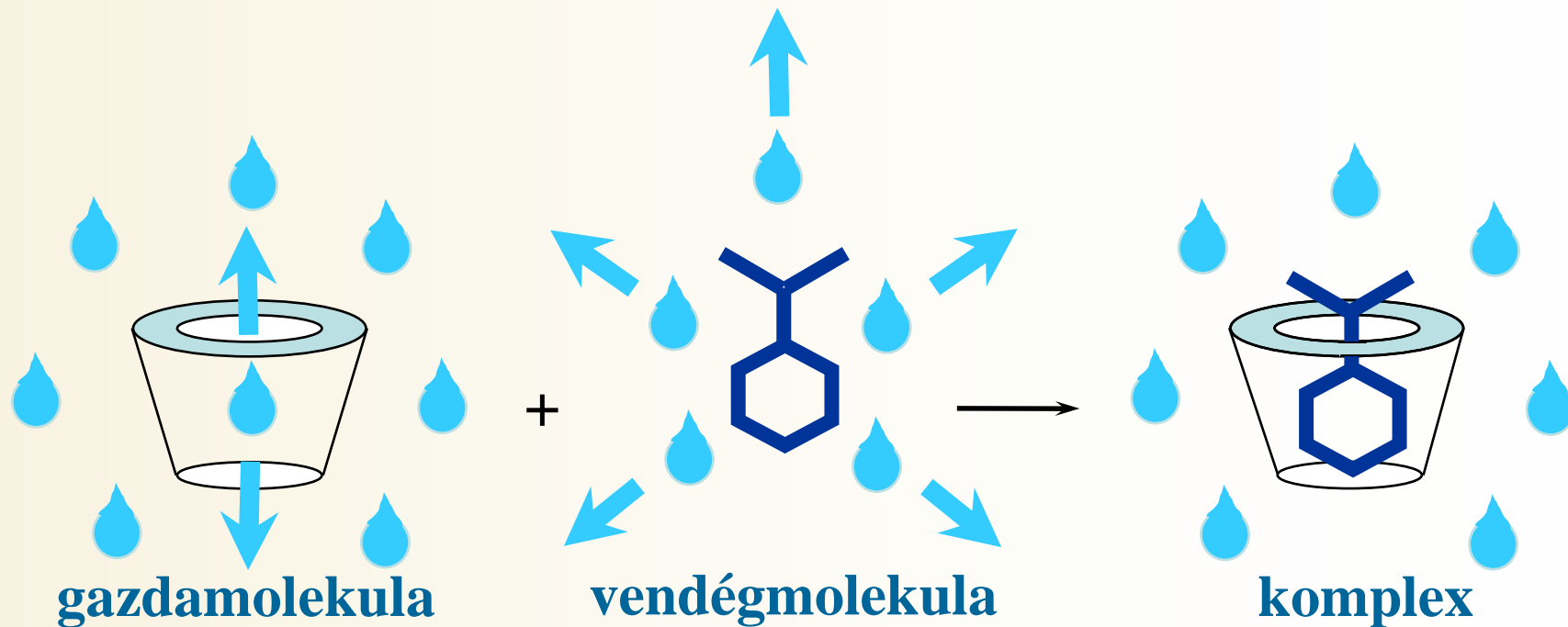

Lipoproteins
(7.5 nm - 75 Å)

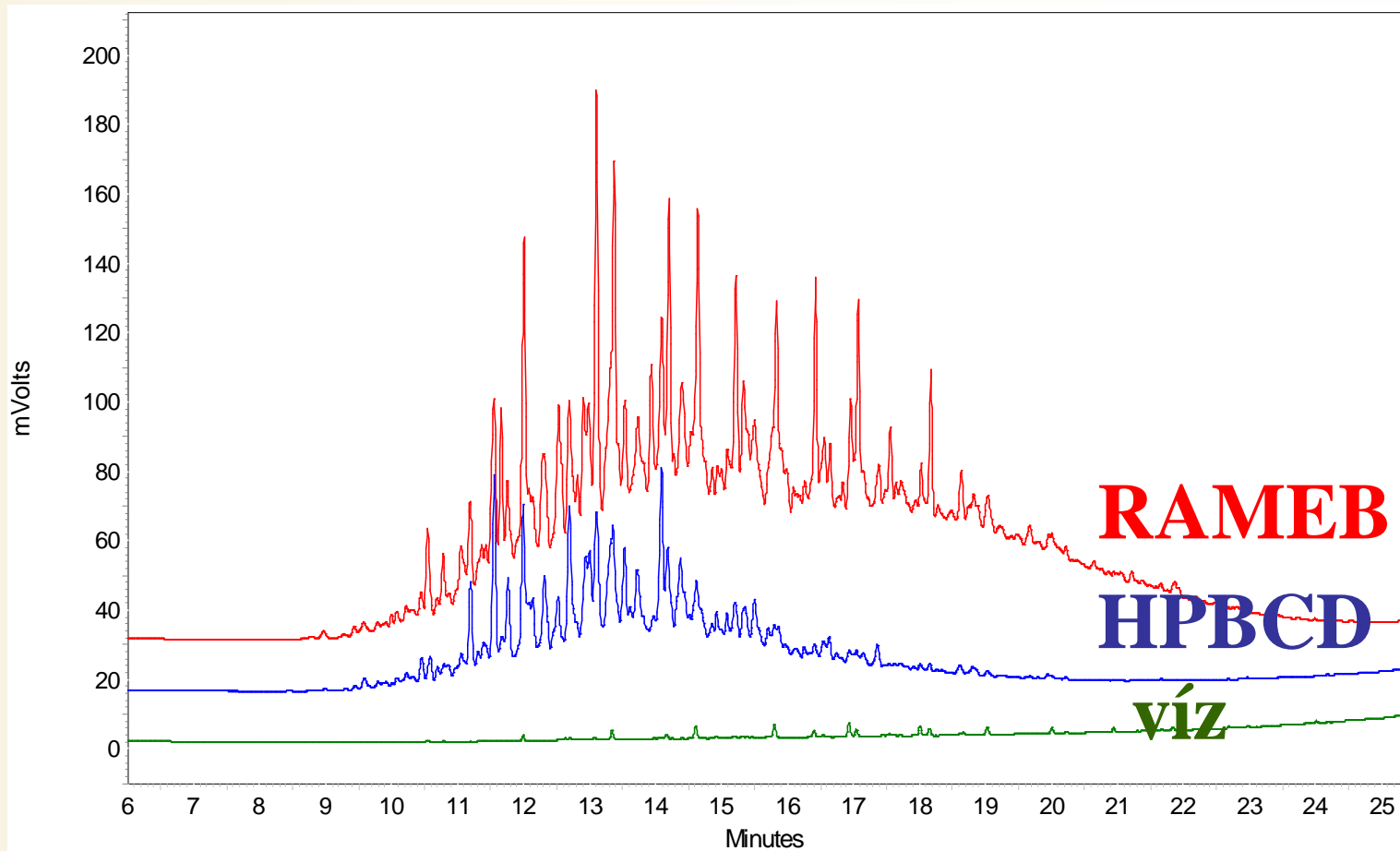
Graphics Courtesy of Kaneto Uekama, Kumamoto University, JAPAN

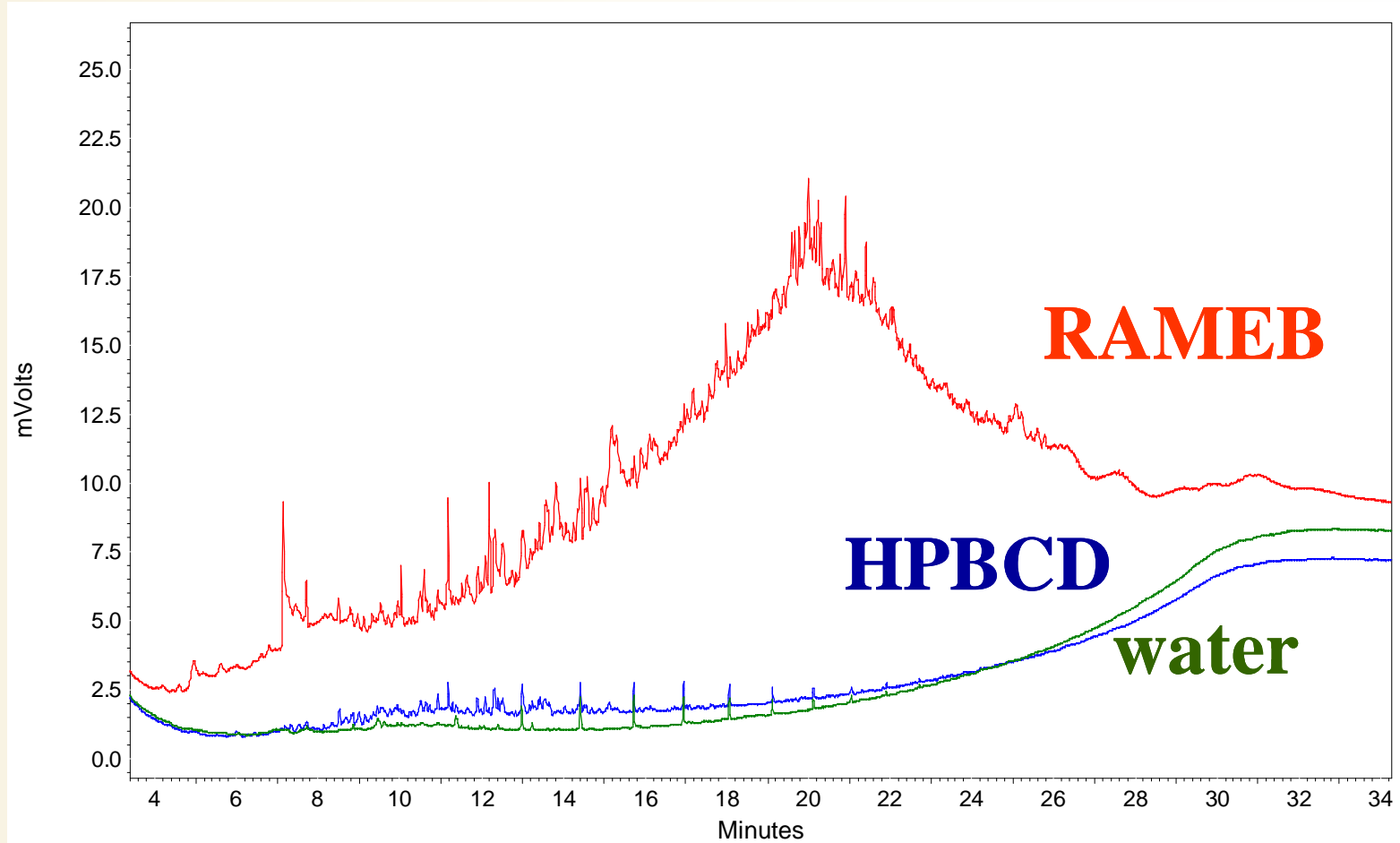

Zárványkomplex-képzés

The Cyclodextrin Company

A K_{ow} érték csökkenése

	Dízel olaj	Transzf. olaj	Pakura
Oktanol/víz	5,0	5,1	3,4
Oktanol/HPBCD	4,3	4,4	2,7
Oktanol/RAMEB	3,6	3,7	2,6

Zárt palack teszt

O₂ fogyasztást és ezzel
nyomáscsökkenést mérünk
5 napon keresztül

Átlevegőztetett rendszer

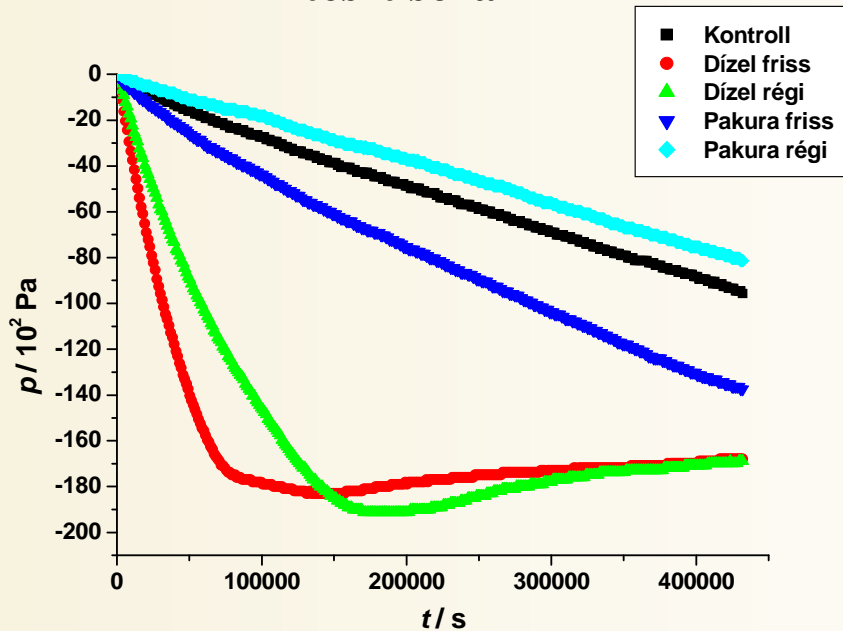
CO₂ termelés követése titrálással
5 napon át napi 1 óra
a légzési folyamatok durva
jellemzésére

Megállapítható:

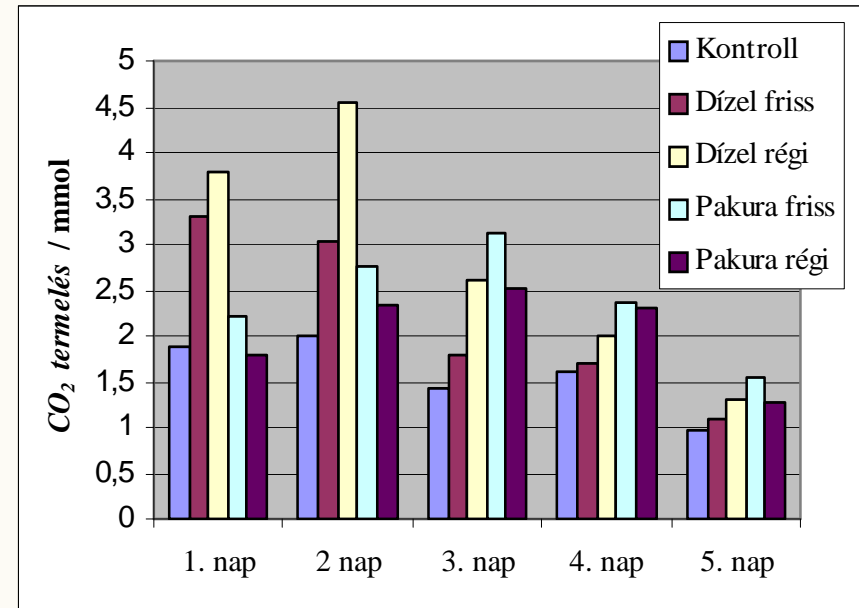
Toxikus hatású-e a szennyezőanyag,
Gátolja-e a mikrobák működését,
Adaptálódott-e a mikroflóra, és aktívan működik-e,
Aktiválható-e a mikroflóra,
Ha aktiválható, akkor milyen technológiai paraméterek
szükségesek az optimális működéshez

Nyomáscsökkenés az 5 napos zárt palack teszt során

A termelt CO_2 mennyisége a levegőztetett talajoknál

A frissen szennyezett talajban gyorsabban bontják a szennyezőanyagot a mikrobák, mint a régebben szennyezett talajban

A dízelolaj sokkal gyorsabban és könnyebben bontható a nagy molsúlyú pakurakomponenseknél

Folsomia candida
(Collembola): Akut, egy
fajt alkalmazó teszt

A szennyezőanyagok környezetre
gyakorolt ökológiai hatását
tanulmányozhatjuk

érzékeny reakció a talajgőzökre
dermális érintkezés a vizsgálandó talajjal

A minta hígításaiból az LC_{20} -at és LC_{50} -et –
a 20 és az 50%-os pusztulást okozó
koncentrációt vagy dózist (LD_{20} és LD_{50}) –
lehet meghatározni

The Cyclodextrin Company

**A mikrobiális
tevékenység
hatására nő a
szennyezőanyagok
hozzáférhetősége
(feltáródás) és
megindul a
lebomlás.
Az előbbi a
toxicitás
növekedését, az
utóbbi csökkenését
okozza.**

Minta	LD ₂₀	LD ₅₀	Jellemzés
<i>Kiindulási</i>			
Dízel friss	0,84	1,64	Nagyon toxikus
Dízel régi	0,86	2,52	Nagyon toxikus
Pakura friss	0,28	2,93	Nagyon toxikus
Pakura régi	2,60	9,80	Toxikus
<i>Levegőztetett</i>			
Dízel friss	1,19	1,53	Nagyon toxikus
Dízel régi	1,27	1,77	Nagyon toxikus
Pakura friss	1,61	5,25	Toxikus
Pakura régi	4,17	13,44	Toxikus
<i>Zárt palack teszt</i>			
Dízel friss	1,19	1,53	Nagyon toxikus
Dízel régi	1,36	2,18	Nagyon toxikus
Pakura friss	2,44	5,42	Toxikus
Pakura régi	8,40	12,70	Toxikus

Módszer

- ✧ Ultrahanggal segített extrakció
- ✧ Ülepítés
- ✧ Vizes oldatok esetén szilárd fázisú extrakcióval vízmentesítés, elúció hexán-aceton 2:1 eleggyel
- ✧ Gázkromatográfia

FID detektor, He vivőgáz

Hőfokprogram: A kolonnát 50 ° C-on tartjuk 3 percig, majd 315°C-ra fűtjük 10 °C/min-es felfűtési sebességgel, 12 percig tartjuk

Injektor/ Detektor hőmérséklete: 325°C/325°C

Splitless, 0,5 min

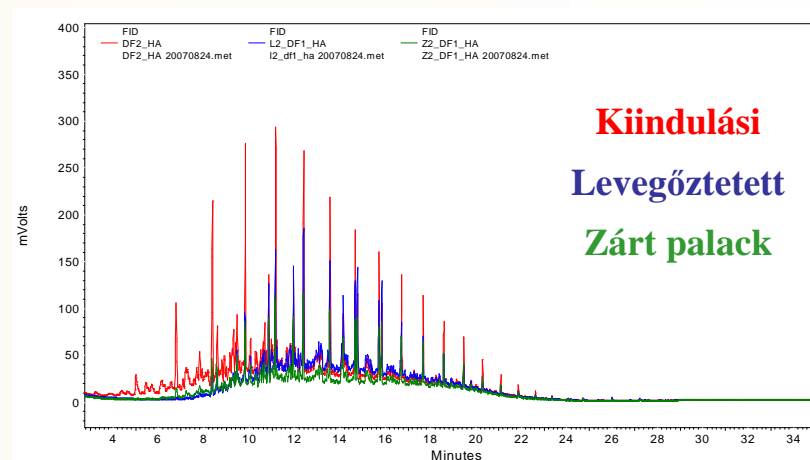

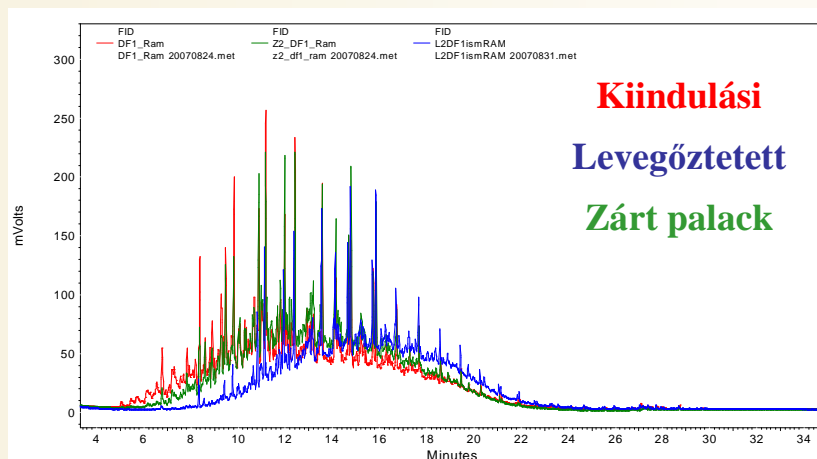
RAMEB-oldatos extraktum
móltömegtartománya szélesebb, mint
a HPBCD-vel készülté

HPBCD-oldat szelektívebb
extrahálószer

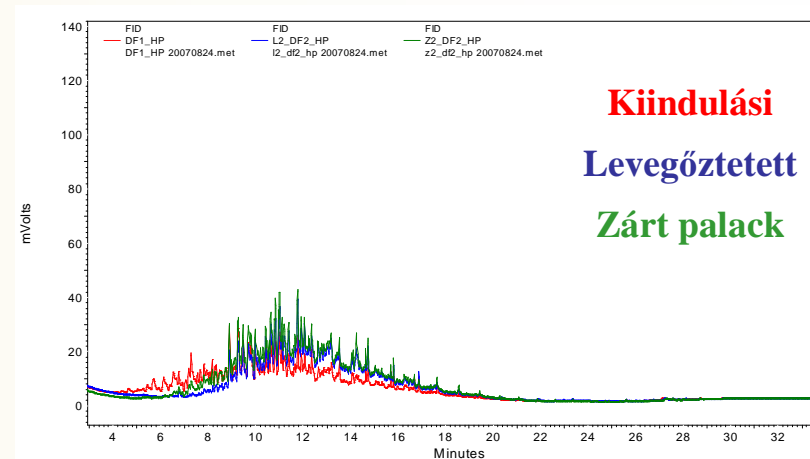
A kezelések hatására a kisebb C-
atomszámoknál fogyás, míg a
nagyobbaknál dúsulás figyelhető meg

Hexán-aceton 2:1 eleggyel

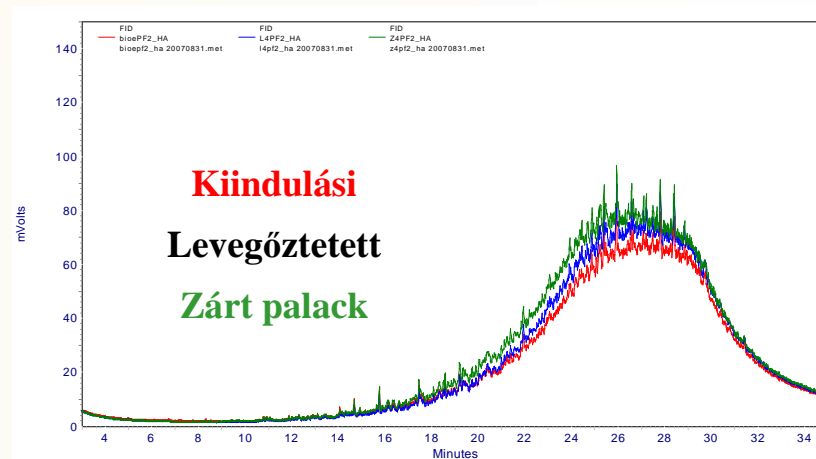

RAMEB -oldattal

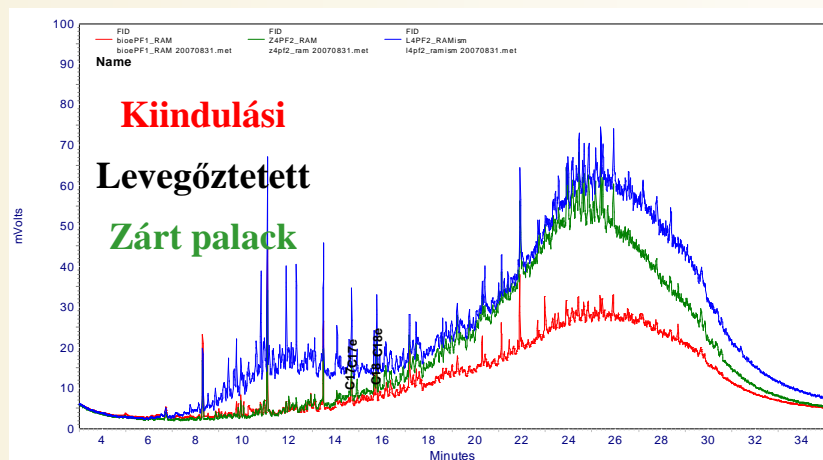

HPBCD -oldattal

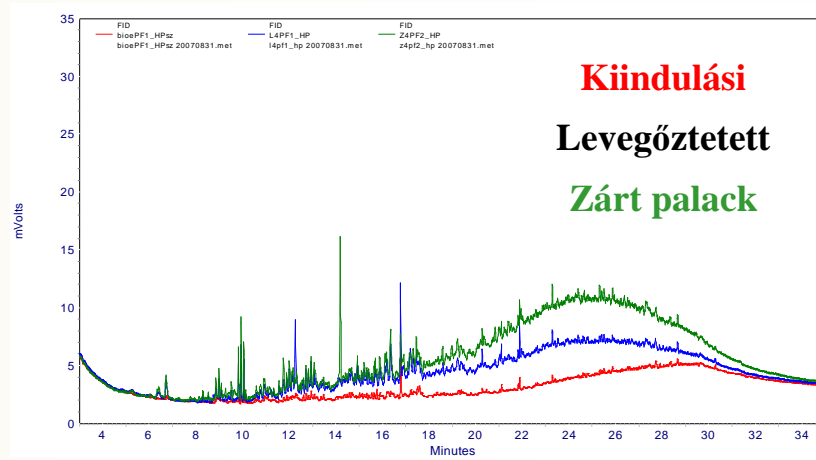
Kromatogramok minőségi értékelése II.

Hexán-aceton 2:1 eleggyel

RAMEB -oldattal

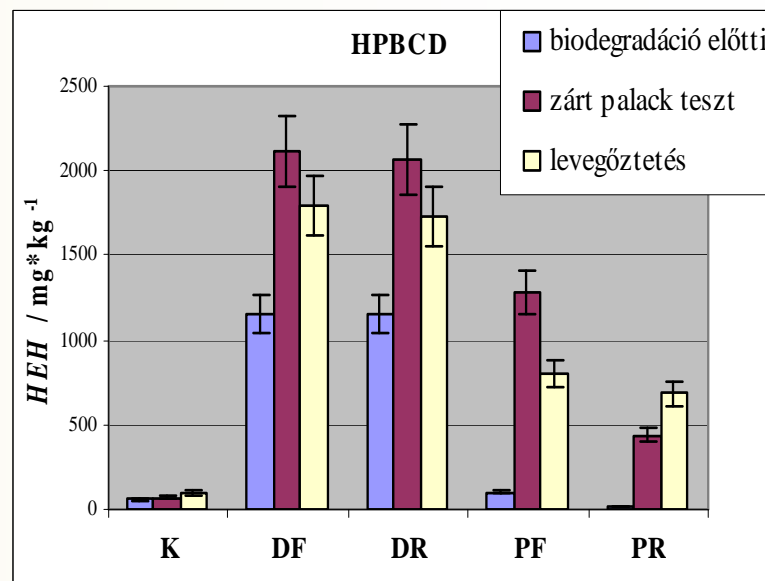
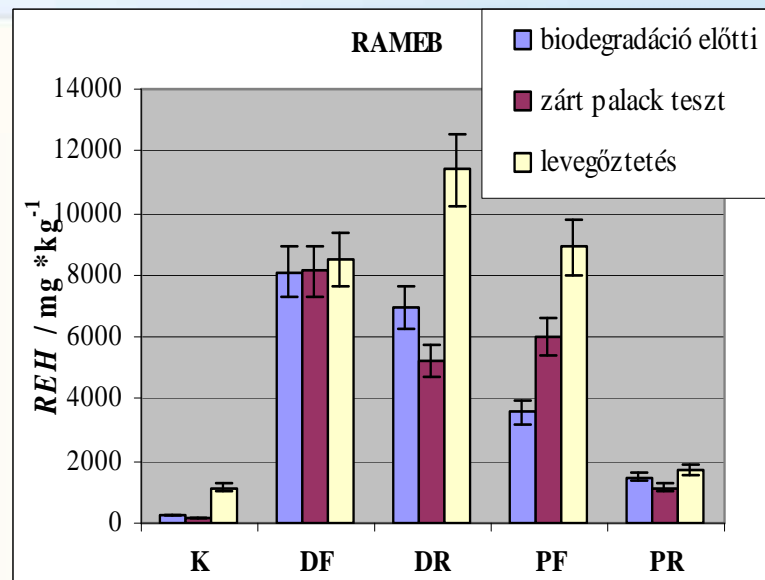
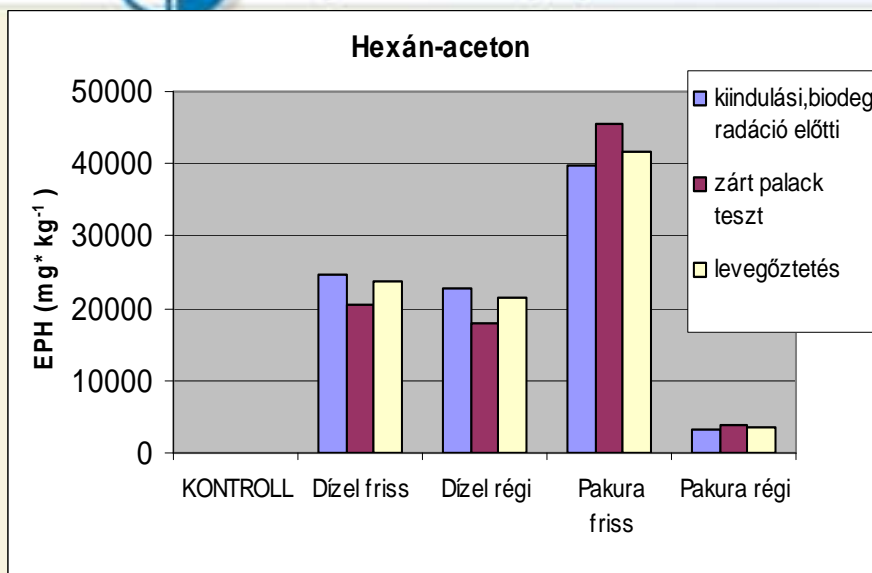

HPBCD -oldattal

The Cyclodextrin Company

Extrakció szerves oldószerrel és vizes ciklodextrin oldatokkal

REH: RAMEB-oldattal extrahálható szénhidrogén-tartalom

HEH: HPBCD-oldattal extrahálható szénhidrogén-tartalom

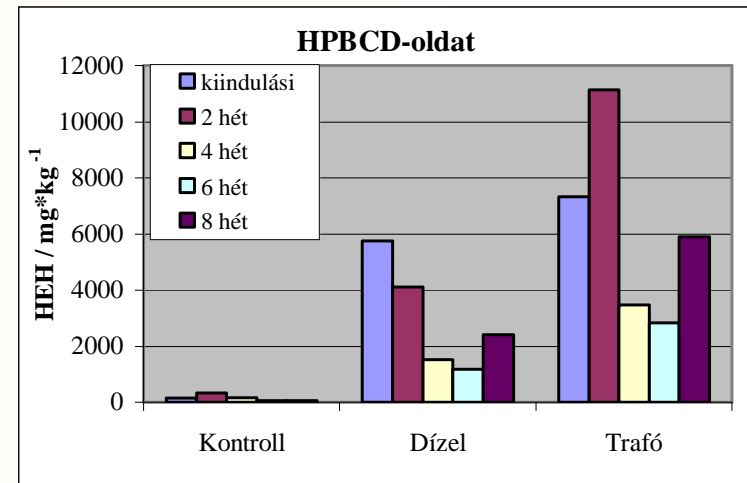
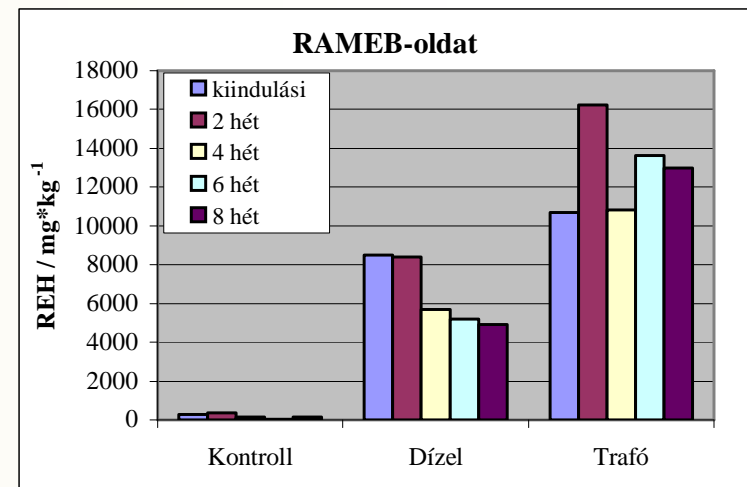
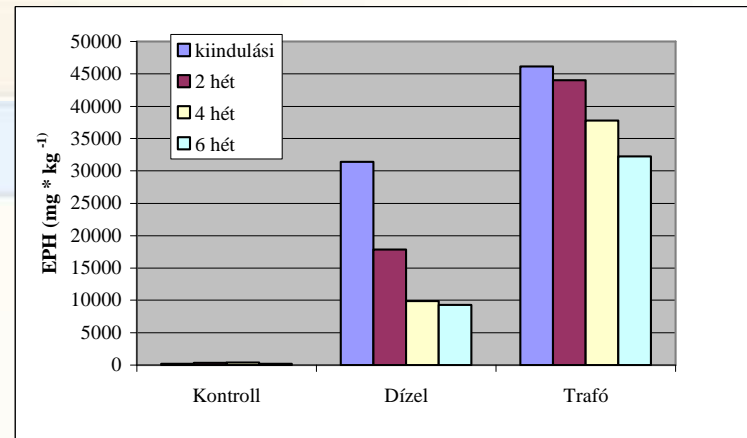

Szennyezőanyag	Aerob heterotróf sejtek	Olaj degradáló sejtek	Toxicitás by <i>Folsomia candida</i> letalitási teszt	HEH/EPH (HPBCD)	REH/EPH (RAMEB)
	CFU *10 ⁶ /g talaj	*10 ⁴ sejt/g talaj	LD ₅₀ (g talaj)	(%)	(%)
Kontroll	298	0.93			
Dízel olaj friss	8831	210	1.64	5,7	33,3
Dízel olaj régi	6048	2100	2.52	5,1	31,2
Pakura friss	1263	93	2.93	0.8	9,1
Pakura régi	750	39818	9.80	0.6	4,6

The Cyclodextrin Company

Hat hetes biodegradációs kísérlet dízelolajjal és transzformátorolajjal szennyezett talajjal

The Cyclodextrin Company

A transzformátorolajjal szennyezett talajban

mért kémiai és biológiai paraméterek

	<i>EPH</i>	<i>REH</i>	<i>HEH</i>	<i>SEM</i>	<i>Olajbontó sejtszám</i>	<i>Talajlégzés Zárt palack</i>	<i>Talajlégzés oszlopreaktor</i>
<i>EPH</i>	<i>1,0000</i>						
	<i>p= ---</i>						
<i>REH</i>	<i>-0,0177</i>	<i>1,0000</i>					
	<i>p=0,982</i>	<i>p= ---</i>					
<i>HEH</i>	<i>0,8617</i>	<i>0,4913</i>	<i>1,0000</i>				
	<i>p=0,138</i>	<i>p=0,509</i>	<i>p= ---</i>				
<i>SEM</i>	<i>0,9868</i>	<i>-0,0378</i>	<i>0,8354</i>	<i>1,0000</i>			
	<i>p=0,013</i>	<i>p=0,962</i>	<i>p=0,165</i>	<i>p= ---</i>			
<i>Olajbontó sejtszám</i>	<i>0,9018</i>	<i>0,3431</i>	<i>0,9659</i>	<i>0,8440</i>	<i>1,0000</i>		
	<i>p=0,098</i>	<i>p=0,657</i>	<i>p=0,034</i>	<i>p=0,156</i>	<i>p= ---</i>		
<i>Talajlégzés - zárt palack teszt</i>	<i>0,7109</i>	<i>0,6808</i>	<i>0,9606</i>	<i>0,7062</i>	<i>0,8620</i>	<i>1,0000</i>	
	<i>p=0,289</i>	<i>p=0,319</i>	<i>p=0,039</i>	<i>p=0,294</i>	<i>p=0,138</i>	<i>p= ---</i>	
<i>Talajlégzés - oszlopreaktor</i>	<i>-0,4428</i>	<i>-0,6827</i>	<i>-0,7152</i>	<i>-0,5148</i>	<i>-0,5100</i>	<i>-0,8607</i>	<i>1,0000</i>
	<i>p=0,557</i>	<i>p=0,317</i>	<i>p=0,285</i>	<i>p=0,485</i>	<i>p=0,490</i>	<i>p=0,139</i>	<i>p= ---</i>

Összefoglalás

- ❖ *A biológiai hozzáférhetőség modellezése „nem kimerítő” extrakció vizes ciklodextrin oldatokkal*
- ❖ *Jó korreláció a biológiai tesztek eredményeivel*
- ❖ *A CD-k a kisebb C-atomszámú komponenseket extrahálják jobban, különösen a HPBCD*
- ❖ *Megállapítottam:*
  - ❖ *a HPBCD-oldatos extrakció alapján becsülhető a biológiailag elérhető szennyezőanyag-frakció a mesterségesen ill. a szennyezett területről származó régóta szennyezett talajok esetén*
  - ❖ *Alkalmas a folyamatok követésére: lehetővé teszi a hozzáférhető szennyezőanyag koncentrációja, megindult a mikrobiológiai lebontás a kezelések hatására*

***KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!***